

Babaların İlkokula Devam Eden Çocuklarının Eğitimlerine Katılım Düzeyleri ile Çocuklarının Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi¹

Ahmet ALTUNSOY ^a (<https://orcid.org/0000-0002-6020-1555>)

Zeynep TEMİZ ^{b*} (<https://orcid.org/0000-0002-4436-9737>)

^aKaramanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karaman/Türkiye

^bKaramanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Karaman/Türkiye

Öz

Günümüz sosyo-ekonomik şartları göz önüne alındığında ebeveynlerin çocuk bakımı ve çocukla ilgili eğitim-öğretim faaliyetlerine katılım gösterme rolünün değiştiği görülmektedir. Babaların çocuğun eğitim-öğretim hayatına katılımı bugüne kadar göz ardı edilmiştir. Baba katılımının çocuğun akademik başarılarındaki etkisi yadsınamaz bir gerçektir. Bu çalışmada babaların ilkökula devam eden çocuklarının eğitimlerine katılım düzeyi ile çocukların akademik başarıları arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Araştırma, ilişkisel tarama modeli ile yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini Karaman ili merkezinde bulunan resmi ilkokulların 4. sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencilerin babaları oluşturmaktadır. 2022-2023 eğitim-öğretim yılında 4. sınıf düzeyinde öğrenim gören 519 öğrencinin babası araştırmaya katılmıştır. Çalışmanın verileri “Kişisel Bilgi Formu” ve “Aile Katılım Ölçeği” ile toplanmıştır. Öğrencilerin akademik başarıları için 2022-2023 eğitim öğretim yılı sonunda elde ettikleri ağırlıklı yılsonu başarı puanları kullanılmıştır. Araştırma veri analizi için SPSS 26.0 programı kullanılmıştır. Veri analizlerinde betimsel istatistik teknikleri, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), bağımsız örneklem t-testi, Pearson Momentler Çarpım Korelasyonu testi kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, babaların çocuklarının eğitimlerine katılım düzeylerinin ev temelli katılım alt boyutunda “sık sık” iken okul-aile işbirliği temelli ve okul temelli katılım alt boyutlarında ise “nadiren” olduğu görülmüştür. Ayrıca babaların çocuklarının eğitimlerine katılım düzeyleri, babanın yaşı, gelir durumu, eğitim düzeyi ve sahip olunan çocuk sayısına göre farklılaşmaktadır. Çocuk sayısı arttıkça babanın çocuklarının eğitimlerine katılım düzeyi düşmektedir. Bununla beraber ilkökul öğrencilerinin akademik başarıları, babaların yaşları, gelir düzeyleri ve eğitim seviyeleri yükseldikçe artmaktadır. Araştırma sonucunda babaların çocuklarının eğitimlerine katılım düzeyleri ile çocukların akademik başarıları arasında anlamlı pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Çalışmanın bulguları babaların çocuklarının eğitimlerine katılım düzeyi arttıkça çocukların akademik başarılarının arttığı görüşünü desteklemektedir.

Anahtar Kelimeler: Babaların Eğitime Katılımı, Akademik Başarı, İlkokul öğrencileri

Examining the Relationship Between Fathers Participation Levels in the Education of Their Primary School Children and the Children's Academic

Abstract

Considering today's socio-economic conditions, the role of parents in childcare and participation in child-related educational activities has changed. Fathers' involvement in the child's educational life has been ignored so far. The effect of father involvement on the academic success of the child is an undeniable fact. In this study, it was aimed to determine the relationship between the level of father involvement and academic achievement of primary school students. The correlational survey design was utilized in this research. The population of the study consisted of the fathers of the students studying at the 4th grade of public primary schools in the center of Karaman. The fathers of 519 4th grade students in the 2022-2023 academic year participated in the study. The data of the study were collected with the “Demographic Information Form” and “Family Involvement Scale”. For the academic achievement of the students, achievement scores obtained at the end of the 2022-2023 academic year were used. SPSS 26.0 program was used for data analysis. Descriptive statistical techniques, one-way analysis of variance (ANOVA), independent sample t-test, Pearson Product Moment Correlation test were used in data analysis. Findings of the study revealed that fathers' involvement levels were found to be “frequent” in the home-based involvement sub-dimension and “rare” in the school-family cooperation-based and school-based involvement sub-dimensions. In addition, fathers' involvement levels differed according to the father's age, income, education level and number of children. As the number of children increases, the level of father involvement decreases. The academic success of primary school students increases as the fathers' age, income level and education level increase. A significant positive relationship was found between the level of father involvement and academic success of primary school students. The findings of the study support that as the level of father involvement increases, students' academic success increases.

Keywords: Father Involvement of Education, Academic Success, Primary School Students

¹ Bu çalışma “Babaların İlkokul Devam Eden Çocuklarının Eğitimlerine Katılım Düzeyleri ile Çocuklarının Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

*Sorumlu Yazar / Corresponding Author: cimenzeynepakdag@gmail.com

Giriş

Aile bireylerinin çocuğun eğitim hayatına olumlu katkılar vereceği düşüncesi dünyada eğitim hakkında yapılan yeniliklere öncülük etmiştir (Domina, 2005). Tarihsel süreçlere bakıldığında ailenin eğitim-öğretim faaliyetlerine katılımının 20. yy'ın ortalarından itibaren belirginleşmeye başladığı görülmektedir. Önceleri ebeveynler çocuğun ahlaki ve dini eğitimlerinden sorumluyken, okulların kurumsallaşması ve okul-aile işbirliğinin gelişmesiyle beraber ebeveynlerin çocukların akademik başarılarının artırılmasında aktif rol oynadıkları görülmüştür (Hill & Taylor, 2004). Günümüzde değişime uğrayan eğitim sisteminin önemli bir dönüm noktası olan sınavlar ve akademik gelişime bağlı olarak çocukların başarısında ailenin önemli bir rol oynadığı görülmektedir.

Başarı en genel haliyle bir işin doğru bir şekilde gerçekleştirilmesi sonucu elde edilen hazdır. Öğrenci için okulda öğrenilenlerin içselleştirilmesi, öğretmenin takdiri sonucu vereceği puanlarla sayısal bir ifadeye dönüştürülmesi “akademik başarı” olarak adlandırılmaktadır (Carter & Good, 1973). Yani öğrencinin akademik başarısı eğitim-öğretim faaliyetlerinden istifade etme derecesidir.

Akademik başarı ilkökul öğrencisinin eğitim-öğretim sürecinden sonraki yaşamını da etkileyecek bir durumdur. Bir ilkökul öğrencisi en temelden alınarak aile tarafından bütünüyle desteklendiğinde bilişsel ve duyuşsal olarak gelişecek; çocuğa sağlanan bu destek akademik başarıya dönüşecektir. Çocuğun kazanacağı başarılar ileriki akademik hayatında mutluluk, kendine güven ve istikrar getireceği gibi başarı kademesini de artıracaktır. Aksi düşünüldüğünde aile desteğinden yoksun bir öğrencinin hem okul hem de sosyal hayatında olumsuz sonuçlarla karşılaştığı görülmektedir (Erdoğan, 2006).

Ailenin eğitimi ihtiyaçlara göre düzenlenmiş ev ortamlarında olabileceği gibi okul etkinliklerine katılımı bir anlamda ailenin aktif katılım göstermesi ile de mümkün olabilir (Şeker, 2009). Bireyin doğumundan itibaren birincil ihtiyaçlarını daha çok anne karşılamakta ve birey yaşamı boyunca bu ihtiyaçların karşılanmasının veya aksi durumda karşılanmamasının etkisini derinden hissetmektedir. Annenin çocuğun hayatında en fazla etkiye sahip bir ebeveyn olması bugüne kadar yapılan çalışmaların birçoğunun anne odaklı olmasına sebep olmuştur. Günümüzün değişen şartlarında aile denilen kavramın tek bir bireyden ibaret olmadığı; çocuğun kişisel, sosyal ve akademik gelişimine destek olması gereken kişinin sadece anne olmaması gerektiği görülmektedir. Bu sebeple aile fertlerinin çalışma hayatında daha aktif rol oynaması çocuğun öz bakımı ve sosyal hayata hazırlanmasında baba rolü daha da tesirini artırmaktadır (Kuşun, 2019).

Çocuğun gelecekteki aile ve sosyal ilişkilerinin gelişmesinde anne tarafından desteklenmesinin yanı sıra baba tarafından da değer görmesi önemlidir. Baba sadece çocuğun yaşamsal ihtiyaçlarını karşılayacak bir birey olmaktan daha da öteye giderek çocuğun duyuşsal ve bilişsel becerilerine de katkıda bulunmalıdır (Bowlby, 1988).

Babanın çocuk bakımı ve çocuğun eğitim öğretim faaliyetlerine katılımının sağlanması durumunda çocuk bedensel, bilişsel ve ruhsal olarak gelişmekte ve yaşamsal becerileri kazanabilmektedir (Day & Lamb, 2004). Baba ile iletişimi yüksek olan çocukların akademik gelişimleri, bilişsel durumları ve sosyal yaşantıları baba ile iletişim düzeyi düşük olan çocuklara göre daha başarılı olduğu yapılan çalışmaların bulguları arasındadır (Güngörmüş, 1992).

Toplamları oluşturan en temel yapı taşı bireydir. Bireylerin toplum içinde mutlu yaşaması ve akademik yönden başarılı olması elbette ki içinde yaşadığı ve kendini ait hissettiği toplumu olumlu yönde etkileyecektir. Toplamların gelişmesi her yönden desteklenmiş ve başarılarla ulaşmış bireyler sayesinde gerçekleşmektedir (Yılmaz, 2000). Öğrencinin akademik başarısı, zekâsı, kişilik özellikleri, içinde bulunduğu ailenin yapısı, ebeveynlerinin eğitim ve sosyo-ekonomik durumları, ailenin eğitim-öğretim faaliyetlerine katılımları gibi birçok durumdan etkilenmektedir (Mushtaq & Khan, 2012).

Günümüz değişen sosyo-ekonomik durumları göz önüne alındığında babanın çocuğunun fiziksel ihtiyaçlarını karşılamasının yanı sıra öğretim faaliyetlerine de katılması elzemdir. Baba-çocuk ilişkisi, birebir ve doğrudan etkileşim halinde olmasının yanı sıra babanın öğretim etkinliklerine katılmaları ile de etkili hale getirilebilecektir.

Bu araştırmada günümüzde farklılaşan ve değişen şartlarda anne ile beraber çalışma ve sosyal hayatta meşgul olan babanın çocuğunun eğitim-öğretim faaliyetlerine katılımının çocuğun akademik başarısına etkisi ele alınmıştır.

Araştırmanın Önemi

Aile kurumu bir bütün olarak düşünüldüğünde annelerin tek başına çocuk bakımını üstlenmeleri ve eğitim-öğretim faaliyetlerine katılımları çocuğun bütünsel gelişimleri açısından yeterli olmamaktadır. Babanın çocuk bakımı ve çocuğun akademik etkinliklerine katılımı sağlanmalıdır. Baba, çocuğunun eğitime aktif olarak katıldığında çocukta özgüven artışı olduğu, sorumluluk duygularının geliştiği ve akran ilişkilerinin daha sağlıklı olduğu görülmektedir (Green, 2001).

Ailelerin ekonomik durumları ve eğitim düzeyleri çocukların bilişsel ve dil gelişimleri üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Sosyoekonomik düzeyin çocukların dil gelişiminde etkili olduğu Hart ve Risley (1995) tarafından yapılan çalışmada ortaya konulmuştur. Hart ve Risley'in 1995 yılında yaptıkları çalışmada 42 aile ve çocuklarını 3 sene boyunca gözlemlenmiş; sosyoekonomik düzeyi yüksek olan ailelerin çocukları düşük olan çocuklara göre 30 milyondan fazla sözcüğe maruz kaldıkları gözlemlenmiştir. Buna göre çocuğun içinde bulunduğu çevre ve ailenin sosyoekonomik yapısı çocuğun dil gelişimini aynı zamanda akademik başarısını da etkilemektedir.

İlkokul döneminin çocuğun eğitim-öğretim hayatında akademik temellerin atıldığı süreç olması sebebiyle çocuk için önem arz etmektedir. Bu dönemde çocuk, okuma, okuduğunu anlama ve anlatabilme yetilerini kazanır; sayısal verileri işlemenin temellerini kazanır.

Geleneksel toplum yapısında aile içinde çocuğun ihtiyaçlarını karşılama ve bakımında genellikle annenin aktif rol oynadığı belirlenmiştir (Gaunt, 2008). Literatüre bakıldığı zaman yapılan çalışmalarda babanın çocuğunun eğitime katılım sağladığı araştırmaların ilkökul düzeyinde kapsam ve sayı açısından yetersiz olduğu görülmektedir. Bugüne kadar yapılan araştırmalarda da daha çok anne-baba yani aile katılımlarının araştırıldığı ve okul öncesi öğrencilerinin baba katılımlarının incelendiği görülmüştür. Bu kapsamda bu çalışma babaların ilkökula devam eden çocuklarının eğitimlerine katılım düzeyleri ile çocuklarının akademik başarıları arasındaki ilişkiyi saptayıp ilkökul düzeyinde babaların çocuklarının eğitimlerine katılımının önemini ortaya koymaktadır.

Ebeveynler çocuğun okul hayatının 3 temel sacayağından birisidir. Okul-Aile-Öğrenci üçgeninde en temel yerde bulunan ailenin çocuğun eğitim hayatını desteklenmesi ve akademik anlamda katılım sağlamaları bir zorunluluktur. Çelik, Ünal ve Yıldırım (2010) aile bireylerinin eğitim-öğretim sürecine katılmalarını dört temele dayandırmışlardır. Bu temeller ailenin çocuklarından akademik beklentisi, okul-aile-öğrenci ilişkisi, ailenin okul etkinliklerine katılımı ve aile bireylerinin öğrenme etkinliklerine katılmalarıdır. Bu sayede aile katılımının aktif olarak gerçekleşmesi bu dört temelin yerine getirilmesine olanak sağlar. Ailenin çocuğundan akademik başarı sağlama beklentisi içerisinde olması kendi katılımlarının sağlanmasıyla birlikte okul-aile-çocuk iletişiminin sağlanmasını kolaylaştırır; aynı zamanda ebeveynler öğrenme ve öğretme etkinliklerine aktif olarak katılmış olacaklardır.

Aile katılımının yeterli seviyede olması, çocuğun sosyal ve davranışsal uyumlarının artması, okulda sergilenecek olan davranış problemlerinin azalması, okula devamların sağlanması ve akademik başarıların artması gibi eğitim-öğretim ile ilgili birçok alanda olumlu etkiler göstermektedir (Epstein & Sheldon, 2002).

Çocuklar genellikle aile bireylerinin davranışlarını içselleştirmekte ve sosyal yaşamlarında bu davranışları sergilemektedirler. Bu bağlamda, eğitim-öğretim faaliyetlerinin devamının evde ve okulda aile katılımı ile desteklenmesi çocuğun çevresi ile etkileşimine olumlu etkiler yapacaktır. Ailenin eğitim öğretim etkinliklerinin dışında bırakılmasının öğrenmenin kalıcılığını negatif yönde etkileyeceği kuşkusuzdur. Aile bireyleri olan anne ve baba, çocuklarının eğitimlerine aktif olarak katılım sağladıkları zaman, çocuklarının hayatları boyunca akademik olarak başarılı oldukları, ilerleyen süreçte bir sonraki farklı eğitim kademelerine istekli bir şekilde geçtikleri, okula karşı olumlu tutum sergiledikleri ve bulunduğu kademeyi tamamlama olasılıklarının yüksek olduğu saptanmıştır (Kotaman, 2008).

Yapılan bütün araştırmaların ışığında çocuğun sosyal gelişimi ve akademik başarısının artmasında okul-aile işbirliği ve çocuğun öğrenme ortamlarında desteklenmesi önem arz etmektedir (Şad & Gürbüz Türk, 2013).

Aile katılımları okul nezdinde gönüllülük, öğretmen ve okul ile iletişim, akademik etkinliklere yardımcı olma, okul-aile birliği ve veli toplantılara katılma, okul tarafından yapılan etkinliklere katılma şeklinde gerçekleşmektedir (Hill & Taylor, 2004).

Öğrencinin eğitim-öğretim faaliyetlerinde aile katılımı, okul ve ev temelli katılım şeklinde ifade edilmektedir (Walsh, 2010). Ev temelli aile katılım ebeveynlerin çocuklarına bilişsel ve akademik yönden evde destek olmaları, okul

temelli aile katılımı ise akademik etkinliklere doğrudan katılım olarak değerlendirilmektedir (Lawson, 2003). Bunların dışında çocuklarının gelecekteki akademik durumlarının değerlendirilmesi üzerine kurulan iletişim de aile katılımı kapsamına girmektedir (Barnard, 2004).

Baba Katılımı

Bireyin yaşam becerilerinin temelleri çocukluk döneminde atılmaktadır. Bu temelin günümüze kadar çocuğun birincil ihtiyaçlarını karşılayan anne tarafından atıldığı, çocuğun anne ile bağlanma ilişkisi bakımından açıklanmaya çalışıldığı (Bowlby, 1988) düşünülmekteydi. Ebeveynlerden birisi olan babanın çocuğu üzerinde sosyal ve kişisel etkisi çok yakın bir geçmişe kadar göz ardı edilmiştir. Ancak modern yaşam bize babanın da çocuk üzerinde anne kadar etkisinin olduğunu göstermiştir (Parke vd., 2005). Baba katılımı; ailenin temel bileşenlerinden birisi olan babanın, fiziksel ve duygusal olarak çocuğu ile etkileşim içinde ulaşılabilir olması, çocuğun yaşamında karşılaşılabileceği her türlü engeli aşabilmesini sağlayacak rehberliği etmesi; çocuğun ruhsal iyilik hali, bedensel sağlığı ve bakımı ile ilgili sorumluluklarını yerine getirmesidir (Lamb, 2000).

Her toplumda babalık kavramına yüklenen anlam ve babalık biçimleri o toplumun yaşayış biçimi, insanların birbirleri arasındaki ilişkiler ile şekillenir. Bu toplumsal ilişkiler erkeklerin babalık rol kavramını algılama biçimini ve babalığın uygulamada nasıl gerçekleştirileceğini de etkilemektedir. Bu kapsamda babalık tek başına bireysel bir kavram olmakla birlikte toplumsal ilişkiler ve çevrenin de etkisiyle değişimlere uğramaktadır (Morgan, 2001).

Gün geçtikçe ortaya çıkan sosyal ve ekonomik değişimlerin yanı sıra annelerin eğitim ve çalışma hayatında aktif olarak rol almaları, ebeveynlerin çocukları üzerindeki görev ve sorumluluklarının da farklılaşmasına sebep olmuş; geleneksel aile yapısı kabuğunun kırıldığı fark edilmeye başlanmıştır. Toplumsal yapıyı etkileyen gelenek ve göreneklerin izdüşümü gittikçe azalarak kadın-erkek ilişkisi geçmiş zamana göre daha bağımsız ve dengeli bir halde ortaya çıkmış, ananevi olan geniş aile yapısının çekirdek aile haline dönüşmesiyle kadının aile içindeki rolü çocuk bakımından daha da öte geniş alana doğru evrilmiştir (Zeybekoğlu, 2013). Bu değişimler sonucunda babalar ebeveynlik sorumlulukları gereği çocuklarının bakımında daha fazla rol almaya başlamıştır (Uludağlı, 2017). Değişen koşullarda bugün tek tip ve geleneksel bir babalık rolünün uygulandığını söylemek imkânsızdır. Çocuk bakımı, eğitim-öğretim etkinliklerine katılım ve ev işlerinde ortak bir sorumluluk üstlenen babaların sayıları gün geçtikçe farklı etkenlere bağlı bir şekilde artmaktadır.

Günümüz çağdaş yaşamın getirdiği farklılık ve değişiklikler ile babalar ailenin sorumluluklarında ve çocuk bakımında daha etkin hale gelmiştir. Bugünün babaları çocuğunun günlük ihtiyaçları olan yemek yedirme, banyo yaptırma, elbise giydirme, yatağa yatırma gibi elzem bakım ihtiyaçlarını karşılamakta, oyun oynama ve okul etkinliklerinde aktif rol alarak katılım sağlamaktadırlar. Çocuk ve babanın arasındaki etkin iletişim ve vakit geçirme sürecini kapsayan baba katılımlı çalışmaların sayısı her geçen gün artmaktadır (Özkardeş, 2018).

Babaların çocuğun akademik başarısına yönelik kanıksadığı değer ve çocuklarının geleceğine dair beklentileri sosyal, ekonomik ve kültürel alanlarda örnek alınacak karakterlerin rolünden daha fazla bir etkiye sahiptir (McBride vd., 2004). Babanın eğitim-öğretim etkinliklerinde vereceği destek kadar çocuklarına rol model olmaları da son derece önem taşımaktadır. Babaların kendi eğitim hayatlarında elde ettikleri tecrübelerini aktarmaları, çocuklarının akademik kariyerlerine gerekli olan değer yüklemelerini ve hassasiyet göstermelerini sağlayabilmektedir (Epstein, 2016).

Baba katılımını anlamak ve yorumlayabilmek için katılım sürecinin detaylarını derinleştirmek gerekmektedir. Baba katılımını etkileyen farklı etkenler vardır. Bunlar babayla ve babanın doğal üyesi olduğu aile ile ilgilidir. Bu etkenler babanın yetiştirilme tarzı, babanın özellikleri (yaş, eğitim durumu, kişiliği) ve sahip olunan sosyo-ekonomik durumdur (Sımsıkı, 2011).

Araştırmanın Amacı

Geçmişe göre babaların çocuk bakımında sorumluluk duygularının arttığı düşünüldüğünde (Tamis – Le Monda & Cabrera, 2002), çocuk bakımında baba katılımı etkisinin incelenmesi önemli hale gelmiştir. Bu kapsamda çocuğun bilişsel ve sosyal gelişimlerinin yanı sıra babaların öğretim etkinliklerine katılımının sağlanması ve artırılması çocuk gelişimini destekleyecektir.

Bu araştırmanın genel amacı; çocuğun en yakın etki alanında bulunan aile bireylerinden olan babanın günümüz değişen aile rolü içerisinde çocuğa akademik anlamda katkısının ne derecede olduğunu belirlemektir. Bu hedefler doğrultusunda aşağıdaki sıralanmış olan sorulara cevap aranmıştır.

Bu araştırmada, ülkemizde ilkökula devam eden çocukların akademik başarısına etkisi önemsiz olmayan babaların çocuklarının eğitim süreçlerine katılımının çocuklarının akademik başarılarına etkisi incelenmektedir. Bu hedeflere istinaden aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır.

1. Babaların ilkökula devam eden çocuklarının eğitimlerine katılımları ne düzeydedir?
 - 1.1. Babaların ilkökula devam eden çocuklarının eğitimlerine katılımları babanın yaşına göre değişmekte midir?
 - 1.2. Babaların ilkökula devam eden çocuklarının eğitimlerine katılımları ailenin gelir durumuna göre değişmekte midir?
 - 1.3. Babaların ilkökula devam eden çocuklarının eğitimlerine katılımları babanın eğitim durumuna göre değişmekte midir?
 - 1.4. Babaların ilkökula devam eden çocuklarının eğitimlerine katılımları ailede bulunan çocuk sayısına göre değişmekte midir?
 - 1.5. Babaların ilkökula devam eden çocuklarının eğitimlerine katılımları aile bütünlüğünün olup olmamasına göre değişmekte midir?
2. İlkokula devam eden çocukların akademik başarı seviyeleri baba demografik özelliklerine göre değişmekte midir?
 - 2.1. İlkokula devam eden çocukların akademik başarı seviyeleri babanın yaşına göre değişmekte midir?
 - 2.2. İlkokula devam eden çocukların akademik başarı seviyeleri ailenin gelir durumuna göre değişmekte midir?
 - 2.3. İlkokula devam eden çocukların akademik başarı seviyeleri babanın eğitim durumuna göre değişmekte midir?
 - 2.4. İlkokula devam eden çocukların akademik başarı seviyeleri ailede bulunan çocuk sayısına göre değişmekte midir?
 - 2.5. İlkokula devam eden çocukların akademik başarı seviyeleri aile bütünlüğünün olup olmamasına göre değişmekte midir?
3. Babaların ilkökula devam eden çocuklarının eğitimlerine katılımı ile çocukların akademik başarısı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
 - 3.1. İlkokula devam eden çocukların babalarının ev temelli baba katılımı ile çocukların akademik başarısı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
 - 3.2. İlkokula devam eden çocukların babalarının okul temelli baba katılımı ile çocukların akademik başarısı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
 - 3.3. İlkokula devam eden çocukların babalarının okul-aile işbirliği temelli baba katılımı ile çocukların akademik başarısı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Bu kapsamda yukarıdaki sorulardan elde edilen cevaplar ile babaların çocuklarının eğitimlerine katılımının ne seviyede olduğu ve katılım seviyelerinin ilkökul 4. Sınıfa devam eden çocukların genel akademik başarılarına etkisi ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma ilkököl öğrencilerinin babalarının baba katılım düzeyi ile akademik başarıları arasındaki ilişkileri ortaya koymayı amaçladığı için ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Korelasyonel türü olan ilişkisel tarama modeli değişkenlerin birbirini ne derece etkilediği ve birlikte değişip değişmediklerinin öğrenilmeye çalışıldığı modeldir (Karasar, 2008). Bu kapsamda; öğrencilerin baba katılımı ve akademik başarıları belirlenmiş ve alt problemler ile karşılaştırılmaya alınmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2022-2023 eğitim öğretim yılında Karaman İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı sosyo-ekonomik düzeyleri yüksek, orta ve düşük olan 11 ilkökulda 4. sınıfa devam eden öğrenciler ve babaları oluşturmaktadır. İlkokul 4. Sınıfa devam eden öğrencilerin sayısal bilgileri Karaman İl Milli Eğitim Müdürlüğü Temel Eğitim Bölümünden alınmıştır. Buna göre araştırmanın evrenini 1551'i erkek ve 1415'i kız öğrenci olmak üzere toplam 2966 öğrenci ve babaları oluşturmaktadır.

Araştırma örneklemini, rastgele örnekleme yöntemlerinden küme tipi rastgele örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Araştırmamızın örneklemini katılımcı babaların birey olarak değil de belirli okullarda öğrenim gören öğrencilerin babaları seçilmesi sebebiyle okulların kümelenmesi ile seçilmiştir. Küme tipi rastgele örnekleme yöntemi, evrende yer alan birimlerin her birini rastgele olarak seçmek yerine birimlerden oluşan kümelerin rastgele seçimiyle gerçekleşmektedir. Küme tipi örnekleme yönteminin avantajı, örnekleme birimlerinin seçilmesinin kolay olması, daha az kaynağa ihtiyaç duyulması ve evrenden daha fazla heterojen sonuçların alınabilmesidir (Özdamar, 2001).

Ölçeklere toplam 733 katılımcı cevap vermiştir. Kişisel bilgi formuna verilen cevaplar incelendiğinde annelerin de bu forma cevap vermiş oldukları görülmüş olup, 214 annenin vermiş oldukları cevaplar değerlendirmeye alınmamıştır. Buna göre uygulanan Aile Katılım Ölçeği ile 519 babaya ulaşılmıştır. Araştırmaya katılan babaların demografik özellikleri Tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1

Katılımcıların Demografik Özellikleri

Değişkenler	Gruplar	f	%
Öğrenci Başarı Durumu	Yüksek	397	76,5
	Orta	94	18,1
	Düşük	28	5,4
Yaş	18-31	9	1,7
	32-40	262	50,5
	41-51	225	43,4
	52 ve Üzeri	23	4,4
Maddi Durum	0-8500	184	35,5
	8501-25500	261	50,3
	25501-42500	60	11,6
	42501 ve Üzeri	14	2,7
Çocuk Sayısı	1	35	6,7
	2	241	46,4
	3	178	34,3
	4	55	10,6
	5 ve Üzeri	10	1,9
Eğitim Durumu	İlkokul	121	23,3
	Ortaokul	88	17,0
	Lise	153	29,5
	Lisans	118	22,7
	Lisansüstü	39	7,5
Medeni Durum	Birlikte	502	96,7
	Ayrı	17	3,3

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veriler Fantuzzo ve diğerleri (2000) tarafından geliştirilmiş olan, Şeker (2009) tarafından ilköğretim seviyesine uygulanması için Türkçeye uyarlanıp uygulanan 5'li likert tipi "Aile Katılım Ölçeği" (2009) ile elde edilmiştir.

Aile katılım ölçeğinin hazırlanması ve ön uygulanması safhasında yapılan faktör analizi sonucunda ev temelli katılım, okul temelli katılım ve okul-aile işbirliği temelli üç faktörlü bir alt ölçeklere ulaşılmıştır. Aile katılım ölçeğinin alt boyutlarının Cronbach Alpha katsayıları sırasıyla ev temelli katılım alt boyutunda .85, okul temelli katılım alt boyutunda .89 ve okul-aile iş birliği temelli katılım alt boyutunda .79 ve tüm ölçekte .87 bulunmuştur.

Ölçekten elde edilebilecek puana bakıldığında zaman "Aile Katılım Ölçeği" toplam puanı en yüksek 120, en düşük 24'tür. Ev temelli katılım alt ölçeğine ait en yüksek 50, en düşük 10 puan; okul-aile işbirliği temelli alt ölçekte en yüksek 35, en düşük 7 yine okul temelli katılım alt ölçeğinde en yüksek 35 ve en düşük 7'dir.

Araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formunun amacı; araştırma için gereken babanın sosyodemografik bilgilerine ulaşabilmektir. Kişisel bilgi formu babanın yaş aralığı, eğitim düzeyi, babanın gelir durumu, sahip olunan çocuk sayısı ve aile bütünlüğü gibi bilgilerden oluşmaktadır. Aynı zaman da öğrencilerin yılsonu başarı notları da bu form ile elde edilmiştir.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırma sonucunda elde edilen veriler, SPSS 26. Sürüm ve SPSS Amos kullanılarak analiz edilmiştir. Ölçme aracının alt boyutlarının ve ölçme aracının geçerlik analizi için doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Ölçeğin yakınsak geçerliğinin ortalama ayıklanmış varyans değeri hesaplanmış ve bu değerin .50'den yüksek olması gerektiği ayrıca bileşik güvenirlik için de Omega katsayısı incelenmiş ve bu değerin de .70 değerinden yüksek olması gerektiği anlaşılmıştır (Hair vd., 2006). Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik analizlerinin sonuçları ayrıntılı bir şekilde Aile Katılım Ölçeği başlığı adı altında verilmiştir. Geçerlik ve güvenirlik analizlerinin yapılmasından sonra verilerin normallik analizleri yapılmıştır. Verilere normal dağılım testleri uygulanmış olup, test sonuçları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2

Normallik Analizi Sonuçları

Alt Boyutlar	$\bar{X}$	SS	Skewness	Kurtosis
Ev Temelli Katılım	3,75	0,704	-0,791	1,076
Okul Temelli Katılım	2,46	0,933	0,586	-0,118
Okul-Aile Birliği Temelli Katılım	2,58	1,007	0,285	-0,600

Tablo 2'ye göre verilerin basıklık ve çarpıklık değerlerinin +1.50 ve -1.50 değerlerinin arasında olduğu görülmektedir. Yapılan araştırmalarda +1.50 ve -1.50 aralığındaki değerlere sahip çarpıklık ve basıklık değerlerinin normal dağılım gösterdiği belirtilmektedir (Tabachnick & Fidell, 2013). Çarpıklık ve basıklık değerlerinin +2.00 ve -2.00 değer aralığında da normal dağılım gösterdiğinin belirtildiği çalışmalar vardır (George & Mallery, 2010). Alt boyutların tamamına bakıldığında zaman verilerin normal dağılım gösterdiği görülmektedir. Uygulanan ölçekte bulunan alt boyutların çarpıklık ve basıklık değerlerinin normal dağılım göstermesi sebebiyle verilerin analizinde parametrik testlerin uygulanması kararı alınmıştır.

Araştırmanın 1. ve 2. alt problemlerinde iki gruplu değişkenlerin analizinde bağımsız gruplar t testi, üç ve daha fazla gruplu değişkenlerin analizinde ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi kullanılmıştır. ANOVA testi sonrası ortaya çıkan anlamlı farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için tamamlayıcı karşılaştırma teknikleri uygulanmıştır. Bu sebeple ilk olarak varyansların homojen dağılım gösterip göstermediğine bakılmış ve varyansların homojen dağıldığı görülmüştür. Bundan dolayı homojen dağılım gösteren varyansların bulunduğu durumlarda kullanılan Post-Hoc analizi olan Scheffe testi uygulamaya konulmuştur. Alfa tipi hataların kontrol altında tutulabilmesi ve örneklem sayısının eşit olmaması durumunda Scheffe testi kullanılmaktadır. Bununla beraber

Scheffe testi en doğrulayıcı Post-Hoc analizlerinden biri olarak kabul edilmektedir (Gürsul & Çilengir, 2011). 3. alt problemde ise değişkenler arası ilişki, ilişkinin yönü ve şiddeti araştırıldığı için Pearson korelasyon analizi yapılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde araştırma verilerinin analizi sonucunda ortaya çıkan bulgulara yer verilmiştir. Katılımcıların aile katılım ölçeğine vermiş oldukları cevapların kişisel bilgiler formunda yer verilen değişkenlere göre analizleri yapılmış ve ortaya çıkan bulgular tablolar halinde yorumlanarak sunulmuştur.

Babaların İlkokula Devam Eden Çocuklarının Eğitimlerine Katılım Düzeyleri

Babaların aile katılım ölçeğine vermiş oldukları yanıtların ortalamaları ve düzeyleri Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3

Aile Katılım Ölçeği Ortalamaları

Alt Boyutlar	$\bar{X}$	SS	Düzy
Ev Temelli Katılım	3.75	0.704	Sık Sık
Okul – Aile İşbirliği Temelli Katılım	2.57	1.007	Nadiren
Okul Temelli Katılım	2.45	0.933	Nadiren
Aile Katılım Ölçeği	2.92	0.751	Bazen

Tablo 3'e göre katılımcıların(babaların) aile katılım ölçeğine vermiş oldukları cevap "Bazen" olduğu görülmektedir. Bununla birlikte babaların aile katılım ölçeğine verdikleri cevapların düzeylerinin, ev temelli katılım alt boyutunda "Sık Sık" olduğu, okul-aile işbirliği temelli katılım ve okul temelli katılım alt boyutunda ise "Nadiren" olduğu görülmektedir. Buna göre katılımcıları oluşturan babaların ev temelli katılım alt boyutunda yüksek katılım gösterdikleri söylenebilir. Bunun yanında okul-aile işbirliği temelli katılım ve okul temelli katılım alt boyutlarında baba katılım düzeylerinin ev temelli katılım alt boyutuna göre daha düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Ölçek bütününde ise babaların çocuklarının eğitimine katılımının alt boyutlara göre farklılık gösterdiği görülmektedir.

Babaların Yaşlarına Göre İlkokula Devam Eden Çocuklarının Eğitimlerine Katılımlarının İncelenmesi

Babaların yaşlarına göre ilkokula devam eden çocuklarının eğitimlerine katılımın düzeylerini analiz etmek için ANOVA testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 4'te verilmiştir. Tablo 4'te babaların yaş değişkenine göre aile katılım ölçeği puanları ile okul aile işbirliği temelli katılım ve okul temelli katılım alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$). Ev temelli katılım alt boyutunda ise anlamlı bir farklılık bulunmuş ve hangi gruplar arasında farklılık olduğunun tespit edilmesi için Scheffe testi uygulanmıştır. Testin sonucuna göre 32 – 40 yaş aralığında olan babaların 52 ve üzeri yaş aralığında bulunan babalara göre ev temelli katılım alt boyutunda daha yüksek katılım gerçekleştirdikleri görülmektedir ($F=3.698$, $p=0.012$). Diğer gruplar arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Tablo 4*Babaların Yaşlarına Göre "Aile Katılım Ölçeği" ANOVA Testi Sonuçları*

Boyutlar	Yaş	N	$\bar{X}$	SS	sd	F	p	Anlamlı Fark
Ev Temelli Katılım	(1)18-31	9	3,35	1,071	3	3,698	0,012*	2-4
	(2)32-40	262	3,77	0,698				
	(3)41-51	225	3,76	0,674				
	(4)52 ve Üzeri	23	3,34	0,780				
Okul – Aile İşbirliği Temelli Katılım	(1)18-31	9	2,31	1,070	3	0,525	0,665	
	(2)32-40	262	2,56	1,028				
	(3)41-51	225	2,62	0,988				
	(4)52 ve Üzeri	23	2,42	0,953				
Okul Temelli Katılım	(1)18-31	9	2,53	1,351	3	0,757	0,518	
	(2)32-40	262	2,41	0,956				
	(3)41-51	225	2,52	0,895				
	(4)52 ve Üzeri	23	2,33	0,881				
Aile Katılım Ölçeği	(1)18-31	9	2,73	1,045	3	1,146	0,330	
	(2)32-40	262	2,95	0,772				
	(3)41-51	225	2,97	0,717				
	(4)52 ve Üzeri	23	2,70	0,692				

p<0.05*

Babaların Ailenin Gelir Durumuna Göre İlkokula Devam Eden Çocuklarının Eğitimlerine Katılımlarının İncelenmesi

Aile gelir durumuna göre babaların ilkokula devam eden çocuklarının eğitimlerine katılım düzeyleri analizi için ANOVA testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5*Aile Gelir Durumuna Göre Babaların "Aile Katılım Ölçeği" ANOVA Testi Sonuçları*

Boyutlar	Gelir Durumu	N	$\bar{X}$	SS	sd	F	p	Anlamlı Fark
Ev Temelli Katılım	(1)0-8500	184	3,58	0,791	3	6,160	0,000*	1-2 1-3
	(2)8501-25500	261	3,81	0,636				
	(3)25501-42500	60	3,96	0,573				
	(4)42501 ve Üzeri	14	3,80	0,835				
Okul – Aile İşbirliği Temelli Katılım	(1)0-8500	184	2,48	1,020	3	3,827	0,010*	1-3
	(2)8501-25500	261	2,55	1,001				
	(3)25501-42500	60	2,87	0,955				
	(4)42501 ve Üzeri	14	3,12	0,847				
Okul Temelli Katılım	(1)0-8500	184	2,38	0,955	3	4,030	0,008*	1-3
	(2)8501-25500	261	2,41	0,919				
	(3)25501-42500	60	2,71	0,891				
	(4)42501 ve Üzeri	14	3,05	0,753				
Aile Katılım Ölçeği	(1)0-8500	184	2,81	0,805	3	5,126	0,002*	1-3
	(2)8501-25500	261	2,92	0,705				
	(3)25501-42500	60	3,18	0,713				
	(4)42501 ve Üzeri	14	3,32	0,668				

p<0.05*

Tablo 5’te de görüldüğü gibi, aile gelir durumu değişkenine göre aile katılım ölçeği puanları ile ölçekte bulunan ev temelli, okul-aile işbirliği temelli ve okul temelli katılım alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($p<0,05$). Hangi gruplar arasında farklılıkların olduğunu tespit etmek amacıyla uygulanan Scheffe testi sonucunda aile katılım ölçeğinde ve tüm alt boyutlarında 25501 – 42500 TL gelir aralığına sahip babaların çocuklarının eğitimlerine katılım düzeyleri 0 – 8500 TL gelir aralığına sahip babalara göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bununla birlikte ev temelli katılım alt boyutunda 8501 – 25500 TL gelir aralığına sahip babaların yine 0 – 8500 TL gelir aralığına sahip babalara göre çocuklarının eğitimlerine daha yüksek katılım düzeyine sahip oldukları da görülmektedir ($F=6.160$, $p=0.000$).

Babaların Eğitim Durumuna Göre İlkokula Devam Eden Çocuklarının Eğitimlerine Katılımlarının İncelenmesi

Babaların eğitim durumuna göre ilkokula devam eden çocuklarının eğitimlerine katılım düzeyleri analizi için ANOVA testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6

Babanın Eğitim Durumuna Göre "Aile Katılım Ölçeği" ANOVA Testi Sonuçları

Boyutlar	Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	SS	sd	F	p	Anlamlı Fark
Ev Temelli Katılım	(1)İlkokul	121	3,56	0,779	4	9,957	0,000*	1-3
	(2)Ortaokul	88	3,48	0,785				1-4
	(3)Lise	153	3,83	0,629				1-5
	(4)Lisans	118	3,93	0,575				2-3
	(5)Lisansüstü	39	4,01	0,584				2-4
Okul – Aile İşbirliği Temelli Katılım	(1)İlkokul	121	2,53	1,015	4	6,152	0,000*	2-5
	(2)Ortaokul	88	2,40	1,170				3-5
	(3)Lise	153	2,43	0,938				
	(4)Lisans	118	2,74	0,904				
	(5)Lisansüstü	39	3,19	0,881				
Okul Temelli Katılım	(1)İlkokul	121	2,44	1,010	4	3,153	0,014*	
	(2)Ortaokul	88	2,38	0,998				
	(3)Lise	153	2,35	0,856				
	(4)Lisans	118	2,50	0,849				
	(5)Lisansüstü	39	2,93	0,966				
Aile Katılım Ölçeği	(1)İlkokul	121	2,84	0,804	4	6,336	0,000*	1-5
	(2)Ortaokul	88	2,75	0,842				2-5
	(3)Lise	153	2,87	0,670				3-5
	(4)Lisans	118	3,06	0,668				
	(5)Lisansüstü	39	3,37	0,696				

$p<0.05^*$

Tablo 6’ya göre, babaların eğitim durumuna göre çocuklarının eğitimlerine katılım düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Gruplar arasındaki farklılıkları belirlemek amacıyla Scheffe testi uygulanmıştır. Buna göre ev temelli katılım alt boyutunda ilkokul mezunu babaların lise, lisans ve lisansüstü mezunu babalara göre çocuklarının eğitimlerine daha az katılım gösterdikleri görülmüştür. Bununla birlikte ortaokul mezunu olan babaların da lise, lisans ve lisansüstü mezunu babalara göre çocuklarının eğitimlerine daha az katılım gösterdikleri sonucuna da ulaşılmaktadır ($F=9.957$, $p=0.000$). Okul-aile işbirliği temelli katılım alt boyutunda lisansüstü mezunu babaların ilkokul, ortaokul ve lise mezunu babalara göre çocuklarının eğitimlerine daha fazla katılım gösterdikleri görülmektedir ($F=6.152$, $p=0.000$). Okul temelli katılım alt boyutunda ise lisansüstü eğitime sahip babaların lise mezunu babalara göre çocuklarının eğitimlerine daha fazla katılım gösterdikleri tespit edilmiştir ($F=3.153$, $p=0.014$). Aile katılım ölçeğine bakıldığında zaman lisansüstü eğitim mezunu olan babaların ilkokul, ortaokul

ve lise mezunu babalara göre çocuklarının eğitimlerine daha fazla katılım gösterdikleri sonucu ortaya çıkmıştır (F=6.336, p=0.000).

Babaların Ailede Bulunan Çocuk Sayısına Göre İlkokula Devam Eden Çocuklarının Eğitimlerine Katılımlarının İncelenmesi

Babaların ailede bulunan çocuk sayısına göre ilkokula devam eden çocuklarının eğitimlerine katılım düzeyleri analizi için ANOVA testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7

Ailede Bulunan Çocuk Sayısına Göre "Aile Katılım Ölçeği" ANOVA Testi Sonuçları

Boyutlar	Çocuk Sayısı	N	$\bar{X}$	SS	sd	F	p	Anlamlı Fark
Ev Temelli Katılım	(1) 1 Çocuk	35	3,85	0,654	4	3,563	0,007*	2-4
	(2) 2 Çocuk	241	3,80	0,709				
	(3) 3 Çocuk	178	3,72	0,668				
	(4) 4 Çocuk	55	3,44	0,747				
	(5) 5 ve Üzeri Çocuk	10	3,97	0,786				
Okul – Aile İşbirliği Temelli Katılım	(1) 1 Çocuk	35	2,70	1,077	4	0,711	0,585	
	(2) 2 Çocuk	241	2,60	1,053				
	(3) 3 Çocuk	178	2,55	0,951				
	(4) 4 Çocuk	55	2,43	0,936				
	(5) 5 ve Üzeri Çocuk	10	2,87	1,042				
Okul Temelli Katılım	(1) 1 Çocuk	35	2,36	0,934	4	0,880	0,475	
	(2) 2 Çocuk	241	2,49	0,984				
	(3) 3 Çocuk	178	2,48	0,899				
	(4) 4 Çocuk	55	2,25	0,835				
	(5) 5 ve Üzeri Çocuk	10	2,42	0,758				
Aile Katılım Ölçeği	(1) 1 Çocuk	35	2,97	0,758	4	1,492	0,203	
	(2) 2 Çocuk	241	2,96	0,786				
	(3) 3 Çocuk	178	2,92	0,722				
	(4) 4 Çocuk	55	2,71	0,671				
	(5) 5 ve Üzeri Çocuk	10	3,09	0,692				

p<0.05*

Tablo 7’de babaların ilkokula devam eden çocuklarının eğitimlerine katılımının ailede bulunan çocuk sayısı değişkenine göre aile katılım ölçeği ve okul temelli katılım ile okul - aile işbirliği temelli katılım alt boyutlarında anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir (p>0.05). Ev temelli katılım alt boyutunda ise anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun tespit edilmesi amacıyla yapılan Scheffe testi sonucunda 2 çocuğa sahip olan babaların 4 çocuğa sahip olan babalara göre çocuklarının eğitimlerine katılımlarının yüksek olduğu görülmüştür (F=3.563, p=0.007).

Babaların Aile Bütünlüğü Durumuna Göre İlkokula Devam Eden Çocuklarının Eğitimlerine Katılımlarının İncelenmesi

Babaların medeni durumuna göre ilkokula devam eden çocuklarının eğitimlerine katılım düzeyleri analizi için t - testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8*Babaların Aile Bütünlüğü Durumuna Göre "Aile Katılım Ölçeği" t - Testi Sonuçları*

Boyutlar	Aile Bütünlüğü	N	$\bar{X}$	SS	sd	t	p
Ev Temelli Katılım	Birlikte	502	3,74	0,704	517	-1,288	0,198
	Ayrı	17	3,96	0,701			
Okul – Aile İşbirliği Temelli Katılım	Birlikte	502	2,56	0,995	517	-2,176	0,030*
	Ayrı	17	3,10	1,258			
Okul Temelli Katılım	Birlikte	502	2,45	0,930	517	-0,093	0,926
	Ayrı	17	2,47	1,055			
Aile Katılım Ölçeği	Birlikte	502	2,92	0,745	517	-1,412	0,159
	Ayrı	17	3,18	0,903			

p<0,05*

Tablo 8'e göre babaların ilkokula devam eden çocuklarının eğitimlerine katılımları medeni durum değişkenine göre aile katılım ölçeği ve ev temelli katılım ile okul temelli katılım alt boyutlarında anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür (p>0.05). Okul – aile işbirliği temelli katılım alt boyutunda ise anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Buna göre ailesinden ayrı olan babaların ailesi ile birlikte olan babalara göre çocuklarının eğitimlerine daha fazla katılım gösterdikleri görülmektedir (t=-2.176, p=0.030).

İlkokula Devam Eden Çocukların Akademik Başarı Seviyeleri ve Babaların Demografik Özellikleri

Çocukların akademik başarı seviyeleri ile baba demografik değişkenleri aşağıda incelenmiştir.

İlkokula Devam Eden Çocukların Akademik Başarı Seviyelerinin Babaların Yaşlarına Göre İncelenmesi

Babaların yaşlarına göre ilkokula devam eden çocukların akademik başarı seviyelerinin analizi için ANOVA testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9*Babaların Yaşlarına Göre İlkokula Devam Eden Çocukların Akademik Başarı Seviyeleri ANOVA Testi Sonuçları*

Boyutlar	Baba Yaşı	N	$\bar{X}$	SS	sd	F	p	Anlamlı Fark
Akademik Başarı	(1)18-31	9	81,37	11,793	3	3,321	0,020*	1-3
	(2)32-40	262	88,77	9,558				
	(3)41-51	225	90,40	9,428				
	(4)52 ve Üzeri	23	88,85	10,813				

p<0.05*

Tablo 9'da babaların yaşlarına göre ilkokula devam eden çocuklarının akademik başarı seviyelerinin incelenmesi için yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir (p<0,05). Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunun tespit edilmesi için yapılan Scheffe testi sonucunda 18-31 yaş aralığındaki babaların çocuklarının akademik başarıları ile 41-51 yaş aralığındaki babaların çocuklarının başarıları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür (F=3.321, p=0.020). Buna göre 41 – 51 yaş aralığındaki babaların çocuklarının akademik başarılarının 18 – 31 yaş aralığındaki babaların çocuklarının akademik başarılarından yüksek olduğu görülmektedir.

İlkokula Devam Eden Çocukların Akademik Başarı Seviyelerinin Ailenin Gelir Durumuna Göre İncelenmesi

Aile gelir durumuna göre ilkokula devam eden çocukların akademik başarı seviyelerinin analizi için ANOVA testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10*Ailenin Gelir Durumuna Göre İlkokula Devam Eden Çocukların Akademik Başarı Seviyeleri ANOVA Testi Sonuçları*

Boyutlar	Gelir Durumu	N	$\bar{X}$	SS	sd	F	p	Anlamlı Fark
Akademik Başarı	(1)0-8500	184	86,76	10,560	3	8,224	0,000*	1-2 1-3
	(2)8501-25500	261	90,29	8,798				
	(3)25501-42500	60	92,64	8,907				
	(4)42501 ve Üzeri	14	91,94	8,492				

p<0.05*

Tablo 10'da ailenin gelir durumuna göre ilkokula devam eden çocukların akademik başarı seviyesinin incelenmesi için yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır. Gruplar arasındaki anlamlı farklılığın tespit edilmesi için yapılan Scheffe testi sonucunda 0 – 8500 TL gelire sahip ailedeki çocukların 8501 – 25500 TL ve 25501 - 42500 TL gelire sahip olan ailedeki çocukların akademik başarı seviyeleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür (F=8.224, p=0.000). Buna göre 0 – 8500 gelire sahip babaların çocuklarının akademik başarıları 8501 – 25500 TL ile 25501 – 42500 TL gelire sahip babaların çocuklarının akademik başarılarından daha düşük başarı seviyesine sahip oldukları görülmektedir.

İlkokula Devam Eden Çocukların Akademik Başarı Seviyelerinin Babaların Eğitim Durumuna Göre İncelenmesi

Babaların eğitim durumuna göre ilkokula devam eden çocuklarının akademik başarı seviyelerinin analizi için ANOVA testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11*Babaların Eğitim Durumuna Göre Çocuklarının Akademik Başarı Seviyeleri ANOVA Testi Sonuçları*

Boyutlar	Eğitim Durumu	N	$\bar{X}$	SS	sd	F	p	Anlamlı Fark
Akademik Başarı	(1)İlkokul	121	85,74	10,940	4	26,755	0,000*	1-3 1-4
	(2)Ortaokul	88	84,69	10,833				1-5 2-3
	(3)Lise	153	89,25	8,327				2-4 2-5
	(4)Lisans	118	94,37	5,631				3-4 3-5
	(5)Lisansüstü	39	96,29	5,629				

p<0.05*

Tablo 11'de baba eğitim durumunun ilkokula devam eden çocuklarının akademik başarı seviyelerine göre incelenmesi için yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır (p<0,05). Gruplar arasındaki farklılığın tespit edilmesi için yapılan Scheffe testi sonucunda ilkokul mezunu olan babaların çocuklarının akademik başarı seviyeleri ile lise, lisans ve lisansüstü mezunu olan babaların çocukları arasında; ortaokul mezunu babaların çocuklarının akademik başarı seviyeleri ile lise, lisans ve lisansüstü mezunu olan babaların çocuklarının akademik başarıları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur (F=26.755, p=0.000). Buna göre ilkokul mezunu olan babaların çocuklarının akademik başarılarının lise, lisans ve lisansüstü mezunu babaların çocuklarının akademik başarılarından daha düşük olduğu görülmüştür. Bununla beraber ortaokul mezunu olan babaların çocuklarının akademik başarılarının lise, lisans ve lisansüstü mezunu olan babaların çocuklarının akademik başarılarından daha düşük olduğu da görülmüştür. Yine lise mezunu olan babaların çocuklarının akademik başarılarının lisans ve lisansüstü mezunu babaların çocuklarının akademik başarılarından düşük olduğu da görülmektedir.

İlkokula Devam Eden Çocukların Akademik Başarı Seviyelerinin Ailede Bulunan Çocuk Sayısına Göre İncelenmesi

Ailede bulunan çocuk sayısına göre ilkokula devam eden çocukların akademik başarı seviyelerinin analizi için ANOVA testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12

Ailede Bulunan Çocuk Sayısına Göre İlkokula Devam Eden Çocukların Akademik Başarı Seviyeleri ANOVA Testi Sonuçları

Boyutlar	Çocuk Sayısı	N	$\bar{X}$	SS	sd	F	p	Anlamlı Fark
Akademik Başarı	(1)1 Çocuk	35	92,04	8,882	4	1,815	0,125	
	(2)2 Çocuk	241	89,65	9,230				
	(3)3 Çocuk	178	89,28	10,152				
	(4)4 Çocuk	55	87,27	10,272				
	(5)5 ve Üzeri Çocuk	10	85,33	8,302				

p<0.05

Tablo 12’ye göre ailede bulunan çocuk sayısına göre ilkokula devam eden çocukların akademik başarı seviyelerinin incelenmesi için yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmüştür (p>0,05).

İlkokula Devam Eden Çocukların Akademik Başarı Seviyelerinin Aile Bütünlüğüne Göre İncelenmesi

Aile bütünlüğüne göre ilkokula devam eden çocukların akademik başarı seviyelerinin analizi için t-testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo 13

Aile Bütünlüğüne Göre İlkokula Devam Eden Çocukların Akademik Başarı Seviyeleri t-Testi Sonuçları

Boyutlar	Aile Bütünlüğü	N	$\bar{X}$	SS	sd	F	p
Akademik Başarı	Birlikte	502	89,31	9,739	517	1,834	0,176
	Ayrı	17	90,64	7,130			

p<0.05

Tablo 13’e göre aile bütünlüğüne göre ilkokula devam eden çocukların akademik başarı seviyelerinin incelenmesi için yapılan analiz sonucunda gruplar arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmüştür (p>0,05).

Babaların İlkokula Devam Eden Çocuklarının Eğitimlerine Katılımı İle Çocuklarının Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Babaların ilkokula devam eden çocuklarının eğitimlerine katılımları ile çocuklarının akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi için Pearson Momentler Çarpım Korelasyonu testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 14’te verilmiştir.

Tablo 14

Babaların İlkokula Devam Eden Çocuklarının Eğitimlerine Katılımları İle Çocuklarının Akademik Başarıları Arasında Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Analiz Sonuçları

		Başarı Durumu	Aile Katılım Ölçeği Toplam
Başarı Durumu	Korelasyon(r)	1	0.140
	Anlamlılık (p)		0.001*
	N	519	519
Aile Katılım Ölçeği Toplam	Korelasyon(r)	0.140	1
	Anlamlılık (p)	0.001*	
	N	519	519

p<0,05*

Köklü ve diğerleri (2006)'ne göre, korelasyon analizinde katsayı değerlerinin düzeyleri ilişki yok ($r=0$), düşük düzeyde ilişki ($r=0.01 - 0.29$), orta düzeyde ilişki ($r=0.30 - 0.70$) yüksek düzeyde ilişki ($r=0.71 - 0.99$) ve mükemmel ilişki ($r=1.00$) olarak belirtilmektedir. Buna göre Tablo 15 incelendiğinde, aile katılım ölçeği ile öğrencilerin akademik başarıları arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde bir ilişki bulunmaktadır ($r=0.140$; $p=0.001$).

Babaların İlkokula Devam Eden Çocuklarının Eğitimlerine Ev Temelli Katılımları İle Çocuklarının Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Babaların ilkokula devam eden çocuklarının eğitimlerine ev temelli katılımları ile çocuklarının akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi için Pearson Momentler Çarpım Korelasyonu testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 15'te verilmiştir.

Tablo 15

Babaların İlkokula Devam Eden Çocuklarının Eğitimlerine Ev Temelli Katılımları İle Çocuklarının Akademik Başarıları Arasında Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Analiz Sonuçları

		Başarı Durumu	Ev Temelli Katılımı
Başarı Durumu	Korelasyon(r)	1	0.233
	Anlamlılık (p)		0.000*
	N	519	519
Ev Temelli Katılımı	Korelasyon(r)	0.233	1
	Anlamlılık (p)	0.000*	
	N	519	519

$p<0,05^*$

Tablo 15'e göre babaların ilkokula devam eden çocuklarının eğitimlerine ev temelli katılımları ile çocuklarının akademik başarıları durumları arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde bir ilişki bulunmaktadır ($r=0.233$; $p=0.000$).

Babaların İlkokula Devam Eden Çocuklarının Eğitimlerine Okul Temelli Katılımları İle Çocuklarının Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Babaların ilkokula devam eden çocuklarının eğitimlerine okul temelli katılımları ile çocuklarının akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi için Pearson Momentler Çarpım Korelasyonu testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 16'da verilmiştir.

Tablo 16

Babaların İlkokula Devam Eden Çocuklarının Eğitimlerine Okul Temelli Katılımları İle Çocuklarının Akademik Başarıları Arasında Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Analiz Sonuçları

		Başarı Durumu	Okul Temelli Katılım
Başarı Durumu	Korelasyon(r)	1	0.062
	Anlamlılık (p)		0.005*
	N	519	519
Okul Temelli Katılım	Korelasyon(r)	0.062	1
	Anlamlılık (p)	0.005*	
	N	519	519

$p<0,05^*$

Tablo 16'da görüldüğü gibi babaların ilkokula devam eden çocuklarının eğitimlerine okul temelli katılımları ile çocuklarının akademik başarıları durumları arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde bir ilişki bulunmaktadır ($r=0.062$; $p=0.005$).

Babaların İlkokula Devam Eden Çocuklarının Okul – Aile İşbirliği Temelli Katılımları İle Çocuklarının Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Babaların ilkokula devam eden çocuklarının eğitimlerine okul-aile işbirliği temelli katılımları ile çocuklarının akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi için Pearson Momentler Çarpım Korelasyonu testi yapılmıştır. Analiz sonuçları Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17

Babaların İlkokula Devam Eden Çocuklarının Eğitimlerine Okul-Aile İşbirliği Temelli Katılımları İle Çocuklarının Akademik Başarıları Arasında Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Analiz Sonuçları

Başarı Durumu		Okul Aile İşbirliği Temelli Katılım
Başarı Durumu	Korelasyon(r)	1
	Anlamlılık (p)	0.093
	N	0.034*
Okul Aile İşbirliği Temelli Katılım	Korelasyon(r)	1
	Anlamlılık (p)	0.093
	N	0.034*

p<0,05*

Tablo 17’de babaların okul – aile işbirliği temelli katılımları ile çocuklarının akademik başarıları durumları arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde bir ilişki bulunmaktadır (r=0.093; p=0.034).

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Birinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Çocuk bakımına ve eğitim öğretim faaliyetlerine katılımda annenin payının ve sorumluluğunun büyük olduğu ancak günümüz değişen ekonomik ve sosyal şartlar sebebiyle babaların da çocuk bakımı ve öğretim etkinliklerine katılım sağlaması gerektiği görülmektedir. Bu kapsamda annenin çalışma hayatında aktif rol alması, babaya çocuk bakımı ve eğitim öğretim faaliyetlerine katkı sağlama konusunda daha fazla sorumluluk yüklemektedir (AÇEV, 2019). Babaların bu sorumluluklarının artması araştırmamızın önemini artırmaktadır.

Araştırma kapsamında öncelikle babaların ilkokula devam eden çocuklarının eğitimlerine katılımlarının ne düzeyde olduğunun ölçülmesi amacıyla babaların aile katılım ölçeğine verdikleri cevaplardan elde edilen puanların analizleri yapılmıştır. Buna göre babaların aile katılım ölçeğine vermiş oldukları cevapların “bazen” düzeyinde olduğu görülmüştür. Bunun nedenlerinin babaların okul ve öğretmenler tarafından yeterli destek görememesi, babanın gelir durumları ve eğitim seviyelerinin farklı olması gibi nedenlere bağlı olarak değiştiği düşünülebilir. Yapılan araştırmalara bakıldığında zaman yüksek aile geliri ve eğitim düzeyine sahip babaların, çocuklarının bakımına, eğitim-öğretim hayatına ve sosyal yaşamlarına daha fazla katılım sağladıkları görülmektedir (Ahmeduzzaman & Roopnarine, 1992; Gracia, 2014; Şahin & Demiriz, 2014). Gürşimşek, Girgin ve Kefi (2007)’nin 173 babadan oluşan örneklem ile babaların katılım düzeylerini belirlemek üzere yaptıkları araştırmada okul ve öğretmenler tarafından yeterli destek alan baba katılımları ile destek alamayan baba katılımı arasında anlamlı bir farklılık olduğunu tespit etmişlerdir. Bu araştırmanın okul temelli katılım ve okul-aile işbirliği temelli katılım alt boyutları sonuçlarına göre okul ve öğretmenler tarafından düzenlenen eğitim-öğretim etkinliklerinin babalara yönelik olması, babaların çocuklarının eğitim süreçlerine katılımlarını artıracakı söylenebilir.

Aile katılım ölçeğinin ev temelli katılım alt boyutunda ise babaların vermiş oldukları cevapların “sık sık” düzeyinde olduğu görülmektedir. Bu duruma neden olabilecek sebepler arasında babaların evlerinde çocukları ile daha fazla nitelikli vakit geçirerek onların eğitim-öğretim faaliyetlerine daha fazla dâhil olması, evde daha rahat bir çalışma ortamının olması, babaların koydukları kurallara çocukların daha fazla uyması ve yapılan çalışmaların kontrolünün daha kolay olması gibi sebepler sayılabilir. Şeker (2009)’in aile katılımının öğrencinin akademik başarısına etkisini incelediği çalışmasında ev temelli katılım alt boyutunda ailenin yüksek düzeyde katılım gösterdiğini tespit etmiştir.

Işık ve Şahin (2022) yaptıkları araştırmada velilerin ev temelli katılım beceri ortalamasının 4. sınıfa devam eden öğrenci velilerinin 1. sınıfa devam eden öğrenci velilerinden daha yüksek olduğunu tespit etmiştir. Bu kapsamda ilgili literatür incelendiğinde araştırmamızda bulunan ev temelli katılım düzeyine verilen “sık sık” cevabı ile yapılan araştırmalara dair ulaşılan bulgular örtüşmektedir.

Aile katılım ölçeğinin okul-aile işbirliği temelli katılım alt boyutunda ise babaların vermiş oldukları cevapların “nadiren” düzeyinde olduğu görülmektedir. Verilen cevapların bu şekilde çıkmasının sebepleri arasında babaların okul zamanında çalışıyor olması, okulun babanın iş yeri veya evlerinden uzak bir yerde bulunması ve öğretmen ile babaların arasında iletişim kurmanın zor olması ve düzenlenen sınıf etkinliklerinin daha çok annelere yönelik olması, ebeveynlerin eğitim-öğretim sorumluluklarının yerine getirilmesinin tamamen öğretmenler tarafından yapılması beklentisi ve babanın katılım konusunda kendini yetersiz görmesi gibi nedenler gösterilebilir. Anne ve babanın çalıştığı durumlarda annenin babaya nazaran çocukları ile daha fazla ilgilendiği görülmektedir (Aldous vd., 1998). Babaların okul-aile işbirliği katılımı boyutunda daha aktif olmalarını desteklemek amacıyla öğretmenler tarafından babalara yönelik etkinliklerin düzenlenmesi gerektiği söylenebilir.

Aile katılım ölçeğinin okul temelli katılım alt boyutunda ise babaların vermiş oldukları cevapların “nadiren” düzeyinde olduğu görülmektedir. Okul etkinliklerinin babalardan daha çok annelere yönelik yapılması, öğrencinin ilköğretim düzeyinde son sınıf olması, öğrencinin öz bakım ve öz yeterlilik becerilerini kazanmış olmasının bu duruma sebebiyet verdiği düşünülebilir. Bu kapsamda yapılan araştırmalara bakıldığında sınıf seviyesi arttıkça okul temelli katılımın azaldığı söylenebilir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmamızın ikinci alt probleminde ilköğretime devam eden çocukların akademik başarı seviyelerinin babanın demografik değişkenlere göre değişip değişmediği incelenmiştir. İlk olarak babaların yaş demografik değişkeninin çocuklarının akademik başarısına etkisine bakılmıştır. Babaların aile katılım ölçeğine verdikleri cevaplar neticesinde 41 – 51 yaş aralığındaki babaların çocuklarının 18 – 31 yaş aralığındaki babaların çocuklarına göre daha başarılı olduğu görülmektedir. Buradan yola çıkarak çocukların akademik başarılarının babaların yaşına bağlı olarak değiştiği görülmektedir. Baba yaşı arttıkça çocuğun akademik başarısı da artmaktadır. Bu farklılığın nedenleri arasında babaların yaşlarının ilerlemesi ile birlikte sahip olunan babalık tecrübeleri, babalık bilincinin artması, çocuğa ayrılacak vaktin artması gibi durumlar gösterilebilir. Marsiglio’nun 1993 yılında yaptığı çalışmada yaş olarak belirli bir seviyeye gelmiş babaların çocuklarının eğitim öğretim faaliyetlerine daha fazla katılım gösterdikleri ve genç babalara göre çocuklarının gelişimlerine daha fazla katkı sağladıklarını tespit etmiştir.

Araştırmamızda ailenin gelir durumunun ilköğretime devam eden çocukların akademik başarısında etkili olup olmadığı incelenmiştir. Yapılan analiz sonucunda ailenin gelir durumu arttıkça babanın çocuğunun eğitimine katılımı artmakta ve çocuğun akademik başarısı da artmaktadır. Ulaşılan bu sonucun sebepleri arasında gelir seviyesi artan babaların kendilerine olan güvenlerinin artması, çocuklarına sağlayacakları maddi olanakların fazla olması ve kendilerini geliştirme olanaklarının daha fazla olması gösterilebilir. Ayrıca gelir düzeyi arttıkça babaların çocuklarına sunacakları ev ortamlarının zenginleştirilmesi, sosyo-kültürel gelişimi sağlayacak sanat, spor gibi etkinliklere ayrılan maddi kaynakların artması, öğrenmeyi destekleyecek ev ortamları ve sosyal faaliyetlere ayrılacak kaynakların artması anlamına gelebilmektedir. Üst düzey gelire sahip ailelerde daha alt gelir durumuna sahip ailelere göre çocuklarının akademik başarısının daha fazla olduğuna dair sonuçlara Çiftçi ve Bal, 2015; Özcan ve Aydoğan, 2014; araştırmalarında ulaşmışlardır.

Araştırmamızda ilköğretime devam eden öğrencilerin akademik başarılarının babanın eğitim durumuna göre değişip değişmediğine bakılmıştır. Araştırma neticesinde ilköğretim düzeyine sahip babaların lise, lisans ve lisansüstü eğitim düzeyine sahip babaların çocuklarının akademik başarısından daha düşük çıktığı; bununla beraber ortaokul eğitim düzeyine sahip babaların çocuklarının akademik başarısının lise, lisans ve lisansüstü eğitim düzeyine sahip babaların çocuklarının akademik başarısından düşük olduğu görülmektedir. Araştırmada özellikle lisansüstü eğitim düzeyine sahip babaların çocuklarının akademik başarıları en üst düzeyde bulunmuştur. Bulgulara bakıldığında zaman zaman babaların eğitim düzeyleri arttıkça çocuklarının akademik başarılarının artmakta olduğu tespit edilmiştir.

Araştırmamızda ailede bulunan çocuk sayısının ilköğretime devam eden çocukların akademik başarısını etkileyip etkilemediği incelenmiştir. Bu kapsamda yapılan analizler sonucunda ailede bulunan çocuk sayısı ile öğrencinin akademik başarısı arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Ulaşılan bu bulgu sonucunda yapılan çalışmaların

bazıları ile örtüştüğü, bazıları ile de örtüşmediği görülmüştür. Fantuzzo ve diğerleri (2000) ailede bulunan çocuk sayısının çocuğun akademik başarısını etkilemediği sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmamızda aile bütünlüğünün çocuğun akademik başarısını etkilemediği görülmektedir. Öğrenci akademik başarısı ve aile bütünlüğü arasında anlamlı bir fark bulunamamasına sebep olarak çalışmaya katılan ve aile bütünlüğü olmayan babaların az sayıda olması gösterilebilir. Bununla beraber Hawkins ve ark. (2007)'nin yaptıkları çalışmalarda boşanmış olan ve çocuklarından ayrı yaşayan babaların çocuklarına karşı daha fazla hassasiyet gösterdikleri ve çocukları ile daha fazla etkili ve sağlıklı iletişimde bulunduklarını belirtmektedir. Bunun neticesinde boşanmış olan babaların çocuklarına ayırdıkları sürenin daha kaliteli olduğu ve çocuğunun akademik başarısında daha fazla etkin olduklarının görüldüğünü tespit etmişlerdir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Sonuç ve Tartışma

Araştırmamızın üçüncü probleminde değişkenler arasındaki ilişki incelenmiştir. İlkokul öğrencilerinin babalarının çocuklarının eğitimlerine katılım seviyeleri ile çocuklarının akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda yapılan analizler sonucunda babaların aile katılım ölçeğine verdikleri cevaplara göre babaların ilkokula devam eden çocuklarının eğitimlerine katılım seviyeleri ile çocukların akademik başarısı arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre baba katılımı arttıkça öğrencinin akademik başarı seviyesinin de arttığı söylenebilir. Araştırmamızda ulaşılan bu ilişkinin nedenleri arasında; çocuğun akademik etkinliklerine sadece anne katılımının yetersiz kalması, anne eğitim düzeyinin düşük olması, çocuğun aileyi bir bütün olarak görmesi sebebiyle baba figürünün öğrencinin akademik hayatında daha etkin olma beklentisi, değişen sosyo-ekonomik hayatın babalara aktif roller yüklemesi, annenin yoğun çalışma temposu içerisinde bulunması, babaya ilişkin toplum görüşlerinin farklılaşması, babaların eğitim düzeylerinin yükselmesi, babaların babalık rol modeline ilişkin bakış açılarının değişmesi gösterilebilir.

Araştırmamızın alt boyutlarına bakıldığı zaman babaların ilkokula devam eden çocuklarının eğitimlerine ev temelli katılım seviyesi ile çocukların akademik başarıları arasında pozitif yönde ve düşük düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir. Babaların ev temelli katılımı ile çocukların akademik başarıları arasında ilişkinin pozitif yönde ve aile katılım ölçeğinden daha yüksek seviyede olmasına sebep olarak babaların çocukları ile ilgilenen zamanı evde bulabilmeleri, yine babanın eğitime karşı algı düzeyi ve eğitim seviyesinin yüksekliği, babaların çocuklarının evde gerçekleştirdikleri tekrar, ev ödevi gibi eğitim-öğretim faaliyetlerine verdikleri önem söylenebilir.

İkinci alt boyut olan babaların ilkokula devam eden çocuklarının eğitimlerine okul aile işbirliği temelli katılım seviyesi ile çocukların akademik başarıları arasındaki pozitif yönde ve düşük düzeyde bir ilişki olduğu görülmektedir. Babaların okul-aile işbirliği temelli katılımı ile çocukların akademik başarıları arasında pozitif yönde ilişki olmasının sebepleri arasında öğrencilerin babalarının öğretmenleri ile tanışmasını, sınıfı ile ilgilenmelerini, sınıf etkinliklerine aktif olarak katılmalarını önemsedikleri, ev ve okul kurallarının birbirlerine paralel olarak uygulanmasının fayda sağlaması olarak gösterilebilir. Düşük düzeyde ilişki olmasına sebep olarak ise; öğretmenlerin babaların katılım göstereceği etkinlikleri göz ardı etmeleri olarak gösterilebilir.

Üçüncü alt boyutta babaların ilkokula devam eden çocuklarının eğitimlerine okul temelli katılım düzeyleri ile çocukların akademik başarıları arasındaki ilişkinin yine pozitif yönde ve düşük düzeyde gerçekleştiği sonucuna ulaşılmıştır. Okul temelli baba katılımı ile çocuğun akademik başarısı arasında düşük düzeyde ilişki olmasının sebepleri arasında babaların çocuklarının okul etkinliklerine katılım sağlayacak vakti bulamamaları, sınıfta bulunan diğer veliler ile tanışmalarını önemli görmemeleri, baba eğitim düzeylerinin yeterli seviyede olmaması, babaların okul ve sınıf gezilerini gereksiz görmeleri, babalara yönelik etkinliklerin kısıtlı olması, okul yöneticisi ve öğretmenlerin babalara yönelik katılımını gerek görmemesi sayılabilir. Bu kapsamda yapılan araştırmalara bakıldığı zaman Patrikakou (2008) ve Deslandes (2009) babaların okul ve sınıf etkinliklerine katılımlarının düşük seviyede gerçekleşmesine sebep olarak okul yöneticisi ve öğretmenlerin babalara yönelik eğitim-öğretim faaliyetlerini kısıtladıkları sonucuna ulaşmışlardır. Araştırmamızın üçüncü alt problemine ilişkin bulgularda babaların ilkokula devam eden çocuklarının eğitimlerine katılım düzeyleri ile çocukların akademik başarıları arasında pozitif yönde bir ilişki bulunmuştur.

Sonuç olarak bu araştırmada; babaların ilkokula devam eden çocuklarının eğitimlerine katılım düzeyi babanın yaşı, ailenin gelir durumu, babanın eğitim durumu, ailede bulunan çocuk sayısı ve aile bütünlüğü demografik değişkenlerine göre farklılaştığı ve babaların çocuklarının eğitimlerine katılımlarının çocukların akademik başarısı

zerinde etkisi olduğu belirlenmiştir. Bununla beraber çalışmanın önemli ve anlamlı bir yordayıcısı olarak babaların ilkokula devam eden çocuklarının eğitimlerine katılmalarının çocuklarının akademik başarıları üzerinde babanın yaşının, gelir durumunun ve babanın eğitim düzeyinin etkili olduğu görülmüştür.

Kaynakça

- AÇEV. (2018). *Ebeveynlik, erkeklik ve çalışma hayatı arasında Türkiye’de babalık*. Taymaz Matbaacılık ve Baskı Çözümleri.
- Ahmeduzzaman, M., & Roopnarine, J. L. (1992). Sociodemographic factors, functioning style, social support, and fathers’ involvement with preschoolers in African-American families. *Journal of Marriage and the Family*, 54(3), 699–707.
- Aldous, J., Mulligan, G. M., & Bjarnason, T. (1998). Fathering over time: What makes the difference? *Journal of Marriage and the Family*, 60(4), 809–820.
- Barnard, W. M. (2004). Parent involvement in elementary school and educational attainment. *Children and Youth Services Review*, 26(1), 39–62.
- Bonney, J. F., Kelley, M. L., & Levant, R. F. (1999). A model of fathers’ behavioral involvement in child care in dual-earner families. *Journal of Family Psychology*, 13(3), 401–415.
- Bowlby, J. (1988). Developmental psychiatry comes of age. *American Journal of Psychiatry*, 145(1), 1–10.
- Carter, V., & Good, E. (1973). *Dictionary of education* (4th ed.). McGraw-Hill.
- Çelik, M., Ünal, A., & Yıldırım, A. (2010). İlköğretim okulu müdür ve öğretmenlerinin velilere ilişkin algılarının analizi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 261–272.
- Çiftçi, M., & Bal, N. P. (2015). Ortaokul öğrencilerinin anne-baba katılım düzeyi ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 12(1), 363–384.
- Day, R. D., & Lamb, M. E. (Eds.). (2004). *Conceptualizing and measuring father involvement: Pathways, problems, and progress*. Lawrence Erlbaum Associates.
- Deslandes, R. (Ed.). (2009). *International perspectives on contexts, communities and evaluated innovative practices: Family-school-community partnerships*. Routledge.
- Domina, T. (2005) Leveling the home advantage: Assessing the effectiveness of parental involvement in elementary school. *Sociology of Education*, 78(3), 233–249.
- Epstein, J. L., & Sheldon, S. B. (2002). Present and accounted for: Improving student attendance through family and community involvement. *The Journal of Educational Research*, 95(5), 308–318.
- Erdoğan, Y. M. (2006). Yaratıcılık ile öğretmen davranışları ve akademik başarı arasındaki ilişkiler. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(17), 95–106.
- Fantuzzo, J., Tighe, E., & Childs, S. (2000). Family involvement questionnaire: A multivariate assessment of family participation in early childhood education. *Journal of Educational Psychology*, 92(2), 367–376.
- Gaunt, R. (2008). Maternal gatekeeping: Antecedents and consequences. *Journal of Family Issues*, 29(3), 373–395.
- Gracia, P. (2014). Fathers’ child care involvement and children’s age in Spain: A time use study on differences by education and mothers’ employment. *European Sociological Review*, 30(2), 137–150.
- Green, S. (2001). Creating a father-friendly child care environment. *Child Care Centers Connections*, 10(1), 1–4.
- Güngörmüş, O. (1992). *Babanın çocuğun zekâsı, akademik başarısı ve benlik kavramı üzerine etkisinin araştırılması* [Yayımlanmamış doktora tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Gürşimşek, I., Kefi, S., & Günseli, G. (2007). Okul öncesi eğitime babaların katılım düzeyi ile ilgili değişkenlerin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33, 181–191.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2006). *Multivariate data analysis* (6. baskı). Pearson Prentice Hall.
- Hart, B., & Risley, T. R. (1995). *Meaningful differences in the everyday experience of young American children*. Paul H. Brookes Publishing.
- Hawkins, D. N., Amato, P. R., & King, V. (2007). Nonresident father involvement and adolescent well-being: Father effects or child effects? *American Sociological Review*, 72(6), 990–1010.
- Hill, N. E., & Taylor, L. C. (2004). Parental school involvement and children’s academic achievement: Pragmatics and issues. *Current Directions in Psychological Science*, 13(4), 161–164.
- Işık, O., & Şahin, İ. (2022). İlkokul ve ortaokul velilerinin çocuklarının eğitim sürecine katılımı. *Millî Eğitim*, 51(235), 2061–2084.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemi* (17. baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Keith, T. Z., Keith, P. B., Kimberly, J. Q., Sperduto, J., Santillo, S., & Killings, S. (1998). Longitudinal effects of parent involvement on high school grades: Similarities and differences across gender and ethnic groups. *Journal of School Psychology*, 36(3), 335–362.

- Köklü, N., Büyüköztürk, Ş., & Çokluk Bökeoğlu, Ö. (2006). *Sosyal bilimler için istatistik*. Pegem Yayınları.
- Kotaman, H. (2008). Türk ana babalarının çocuklarının eğitim öğretimlerine katılım düzeyleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 135–149.
- Kurşun, G. (2019). *Baba katılımı ve annelik bekliliği davranışının algılanan baba kabul-reddi ile ilişkisinin incelenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Lamb, M. E. (2000). Fathers: Forgotten contributors to child development. *Human Development*, 18(4), 245–266.
- Lau, E., Li, H., & Rao, N. (2011). Parental involvement and children's readiness for school in China. *Educational Research*, 53(1), 95–113.
- Lawson, M. A. (2003). School-family relations in context: Parent and teacher perceptions of parent involvement. *Urban Education*, 38(1), 77–133.
- Marsiglio, W. (1993). Contemporary scholarship on fatherhood: Culture, identity, and conduct. *Journal of Family Issues*, 14(4), 484–509.
- McBride, B. A., & Lutz, M. A. (2004). Intervention: Changing the nature and extent of father involvement. M. E. Lamb (Ed.), *The role of the father in child development* (4. baskı, ss. 227–251) içinde. John Wiley & Sons.
- Morgan, D. H. J. (2001). Family, gender and masculinities. In S. M. Whitehead and F. J. Barrett (Eds.), *The masculinities reader*. Polity Press.
- Mushtaq, I. ve Khan, S. N. (2012). Factors Affecting Students' Academic Performance. *Global Journal of Management and Business Research*, 12(9), 17–22.
- Özcan, Ç., & Aydoğan, Y. (2014). Aile katılımı ile çocukların akademik benlik saygısı arasındaki ilişkinin anne-baba görüşlerine göre incelenmesi. *Millî Eğitim Dergisi*, 44(202), 19–36.
- Özdamar, K. (2001). Örneklem yöntemleri. In *SPSS ile biyoistatistik* (4. baskı, ss. 261–265). Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Özkardeş, O. G., & Arkonaç, S. (1998). İki farklı eğitim düzeyinde baba olma algısı. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 10, 253–263.
- Parke, R. D., Dennis, J., Flyr, M. L., Morris, K. L., Leidy, M. S., & Schofield, T. J. (2005). Fathers: Cultural and ecological perspectives. In T. Luster and L. Okagaki (Eds.), *Parenting: An ecological perspective*. Lawrence Erlbaum Associates.
- Patrikakou, E. N. (2008). *The power of parent involvement: Evidence, ideas, and tools for student success*. Center on Innovation and Improvement.
- Rimm-Kaufman, S. E., & Pianta, R. C. (2005). The contribution of classroom setting and quality of instruction to children's behavior in kindergarten classrooms. *The Elementary School Journal*, 105(4), 377–394.
- Şad, S. N., & Gürbüz, O. (2013). İlköğretim birinci kademe öğrenci velilerinin çocuklarının eğitime katılım düzeyleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(2), 993–1011.
- Şahin, H., & Demiriz, S. (2014). Beş-altı yaşında çocuğu olan babaların babalık rolünü algılamaları ile aile katılım çalışmalarını gerçekleştirmeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 18(1), 273–294.
- Şeker, M. (2009). *İlköğretim 5. sınıf öğrencilerinin performans görevlerindeki başarıları ile ailelerinin eğitim-öğretim çalışmalarına katılım düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi* [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Çukurova Üniversitesi.
- Sımsıkı, H. "Baba katılımının ebeveyn tutumu, bağlanma stili ve çift uyumu açısından incelenmesi." *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul* (2011).
- Sımsıkı, H., & Şendil, G. (2014). Baba katılım ölçeğinin (BAKÖ) geliştirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(49), 104–123.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6. baskı). Pearson.
- Tamis-LeMonda, C. S., & Cabrera, N. (Eds.). (2002). *Handbook of father involvement: Multidisciplinary perspectives*. Lawrence Erlbaum Associates.
- Uludağlı, N. P. (2017). Baba katılımında etkili faktörler ve baba katılımının baba, anne ve çocuk açısından yararları. *Türk Psikoloji Yazıları*, 20(39), 70–88.
- Ünüvar, P. (2008). *Babaların 3–6 yaş grubu çocuklarıyla geçirdikleri zamanın niteliğini belirleme ve geliştirme* [Doktora tezi, Selçuk Üniversitesi].
- Walsh, P. (2010). Is parental involvement lower at larger schools? *Economics of Education Review*, 29(6), 959–970.
- Yılmaz, A. (2000). *Eşler arasındaki uyum ve çocuğun algıladığı anne-baba tutumu ile çocukların, ergenlerin ve gençlerin akademik başarıları ve benlik algıları arasındaki ilişkiler* [Yayınlanmamış doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Zeybekoğlu, Ö. (2013). Günümüzde erkeklerin gözünden babalık ve aile. *Mediterranean Journal of Humanities*, 3(2), 297–328.